

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot
regeling van de inkomsten en uitgaven van de
Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het
dienstjaar 1925. (171)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Naar aanleiding van de opmerkingen vervat in het Voorloopig Verslag, heeft de ondergeteekende de eer het volgende mede te deelen:

De gevolgen van het naast elkaar werken van Commissies voor verschillende onderdeelen van het Staatsbedrijf worden naar den ondergeteekende wil toeschijnen, door de leden die hierop de aandacht vestigen, te donker ingezien. Zij verliezen bij hunne beschouwingen uit het oog het doel, waarvoor en de wijze waarop deze Commissies aanvankelijk zijn tot stand gekomen. Het ligt overigens niet in het voor-nemen van den ondergeteekende, om een nieuwe commissie te benoemen ter verwerking van de onderscheiden rapporten tot één geheel. Zooals zich laat aanzien bevatten de rapporten voldoende bouwstoffen voor de uitvoering der reorganisatie, welke ter hand kan worden genomen zoodra, met inachtneming van de noodige hoofdbeginselen, de nieuwe leiding van het bedrijf en een ev. Raad van Toezicht en Advies zullen zijn benoemd. Nadat het rapport der Commissie tot reorganisatie van het Hoofdbestuur zal zijn ingekomen, kunnen de beslissingen hiervoren bedoeld worden tegemoet gezien. De ondergeteekende wenscht hier te verklaren, dat zijnerzijds op het betrachten van spoed wordt aangedrongen, en dat de betrokken organen hiermede bekend, uiteraard dienovereenkomstig handelen. Hij stelt zich de opeenvolging der feiten aldus voor: indiening der rapporten; adviezen uit de Commissie van Overleg zooals reeds gevraagd en spoedig tegemoet te zien; beslissing der Regeering omtrent hoofdbeginselen voor den opbouw van het Staatsbedrijf; aanwijzing van leiding en Raad van Toezicht en Advies, op de basis dier beginselen; uitvoering door deze organen van de reorganisatie.

Indien ten opzichte van de hierbij ter sprake komende onderwerpen, voorziening bij de wet is vereischt, spreekt het vanzelf, dat de voorstellen daartoe aan de Staten-Generaal voorgelegd, aan deze de gelegenheid zullen bieden over die reorganisatie hunne beschouwingen te doen kennen. Overigens staan het Parlement de staatsrechtelijke middelen ten dienste om deze reorganisatie tot een punt van beraadslaging te maken. Zonder deze twee aanleidingen echter noopt het onderwerp zelf, als behoorende tot het gebied der uitvoerende macht, de Regeering niet dit opzettelijk bij de Staten-Generaal aanhangig te maken.

Met belangstelling nam de ondergeteekende kennis van de meening van eenige leden strekkende tot splitsing van de thans vereenigde diensten der Posterijen, der Telegrafie en der Telefonie. Betreffende de vraag naar de meening van den ondergeteekende hierover zij medegedeeld, dat bij het geven van een oordeel het niet alleen aankomt op een principieel inzicht in dezen, los van de werkelijkheid, maar vooral op de overweging welke exploitatie in de gegeven omstandigheden, rekening gehouden met de historische wording, met den technischen, socialen en personeelen samengroei der betrokken diensten, de voor het publiek, voor den dienst en voor de schatkist als de meest economische en meest doeltreffend werkende moet worden ge-

rekend. De ondergeteekende acht het ontijdig, om alvorens alle gegevens voor de reorganisatie zijn ingekomen en zijn onderzocht, over een aangelegenheid van zoo zeer praktischen aard een oordeel uit te spreken.

Personeel.

Zonder daarbij de leden, die een waarschuwing doen hooren omtrent den thans onder het personeel van het Staatsbedrijf heerschenden geest, in hun oordeel te volgen, heeft ook de ondergeteekende kunnen vaststellen, dat de maatregelen van financieele strekking mede ten aanzien van dit personeel door de Regeering genomen, van de zijde van dat personeel niet zonder beoordeeling zijn gebleven. Zulks mag, naar hem voorkomt, vanzelfsprekend worden geacht. Wanneer de hier aan het woord zijnde leden hem vragen afdoende maatregelen ter verbetering te nemen en daarbij wijzen op de winst die het bedrijf oplevert, dan moge de ondergeteekende terzake het volgende opmerken. Vooreerst sta, dat hij het zich tot plicht rekent, binnen het kader der geldende algemeene salarisregeling voor het Rijkspersoneel, datgene te bevorderen of te doen, wat kan leiden tot wegneming van oneffenheden, die hij in de bezoldiging van het onder zijn Departement ressorteerende personeel mocht waarnemen. Het is hem evenwel niet mogelijk, daarbij als richtlijn voor zijne bemoeiingen te aanvaarden de meer of minder gunstige geldelijke uitkomsten van een bepaalden diensttak. De winst van het P.T.T.-bedrijf wordt op grond van het bepaalde in artikel 3, sub f, der Bedrijvenwet (*Staatsblad* n°. 85, 1912) in 's Rijks schatkist gestort en verliest daarmede elk functioneel verband met de financiën van het bedrijf. Reeds tengevolge van deze wettelijke bepaling is het niet mogelijk bij de regeling van de bezoldiging der P.T.T.-ambtenaren een verband te leggen als door de hier aan het woord zijnde leden zonder bezwaar wordt mogelijk geacht. Bovendien zou, werd hun voorstel gevolgd, de noodzakelijke eenheid van maatstaf bij de bezoldiging van het Rijkspersoneel, als geheel gezien, te loor gaan.

Ter zake van de met name aanbevolen verbeteringen moge het volgende worden opgemerkt:

De uitvoering door den ondergeteekende gegeven aan zijne toezegging in de Tweede Kamer ter zake gedaan, heeft tot gevolg gehad, dat het weekloon der bestellers met f 0,96 is verhoogd. Tegenover het oordeel, dat deze verhooging onvoldoende is, moge de ondergeteekende als zijne meening stellen, dat binnen het raam van de thans geldende algemeene salarisregeling de bestellers juist zijn ingedeeld.

Een voorstel aan de Commissie voor Georganiseerd Overleg betreffende het peil van het bestellersloon is door den ondergeteekende niet gedaan.

Indien bedoeld wordt op het schrijven aan de Salariscommissie voor Burgerlijke Rijksambtenaren van 1920, hetwelk een maximum salaris voor de bestellers van f 1900 noemt, dan zij opgemerkt, dat dit bedrag bezien moet worden in het kader van de toen geldende loonen. Door de sindsdien zoozeer gewijzigde omstandigheden heeft het zijn betekenis verloren.

De splitsing van de groep hoofdbestellers in twee deelen met de bedoeling het salaris van de eene groep meer in overeenstemming te brengen met die van de assistenten 1ste klasse en conducteurs 1ste klasse, stuit af op de onmogelijkheid om praktisch bruikbare eischen te formuleeren, waaraan een hoofdbesteller zou moeten voldoen om opgenomen te worden in de hoogste groep.

Aangezien het evenwel billijk werd geacht deze groep van ambtenaren, die voor eene goede vervulling van hun taak bijzondere eigenschappen moeten bezitten, hooger te bezoldigen dan assistenten en conducteurs, is besloten het maxi-

Eindverslag over wetsontwerp n°. 171.

mum-salaris der hoofdbestellers te bepalen op f 2300, terwijl dat der assistenten en conducteurs f 2100 bedraagt.

Bij de samenstelling der dienstregelingen voor het personeel wordt, overeenkomstig de bepalingen van de dienstvoorwaarden voor de P.T.T.-ambtenaren, steeds gezorgd, dat tusschen twee opeenvolgende dagelijksche diensttijden een onafgebroken rusttijd wordt gelaten van gemiddeld ten minste tien uren. Uiteraard is dit ook het geval met de diensten van de conducteurs.

Het verdient naar de meening van ondergeteekende geen aanbeveling om dezen tijd voor een grooter deel dan thans geschiedt, mede te doen tellen als *werktijd*.

Een gevolg van een zoodanigen, vrijgevig en maatregel zou zijn, dat de werkelijke arbeidstijd van de conducteurs, welke toch reeds beperkt is door de gunstige bepalingen op het verblijf buiten de standplaats overdag, te zeer onder het als redelijk geachte gemiddelde zou blijven.

Het aantal conducteurs zou dientengevolge moeten worden uitgebreid.

Wat betreft de mogelijkheid om in den besteldienst in de groote steden zoodanige wijzigingen te brengen, dat door dezelfde bestellers 2 bestellingen achter elkaar worden verricht, merkt de ondergeteekende op, dat, indien wordt bedoeld, dat de betrokken bestellers *in geen geval meer dan 2 bestellingen per dag* zouden hebben te doen en deze dan achter elkaar zouden mogen verrichten, het niet mogelijk zou zijn op deze wijze de dagtaak der betrokkenen tot ongeveer het voor deze categorie van ambtenaren gestelde maximum aantal diensturen op te voeren. Het als regel doen uitvoeren van 2 bestellingen achter elkaar zou ook eene economische tewerkstelling in den weg staan. Thans verrichten de bedoelde bestellers op de meeste dagen 2 bestellingen per dag, welke rationeel en naar de behoeften van den dienst over den dag zijn verdeeld. Enkele malen moeten in het tijdvak, waarover de werkrooster loopt, 3 bestellingen worden verricht, waarvan dan 2 op elkaar volgen. Het brengen van wijziging in deze regeling zou onvermijdelijk tot het in dienst nemen van meer bestellers leiden, weshalve de ondergeteekende daartoe geen vrijheid kan vinden.

De ondergeteekende kan geen aanleiding vinden ten aanzien van het verlenen van schadevergoeding aan kantoorhouders van op te heffen hulpkantoren, die kosten hebben gemaakt voor het beschikbaar stellen van kantoorruimte, verder te gaan, dan bij toepassing van de regeling, vervat in het bij Nota van Wijziging, ingezonden bij brief van 11 December 1924, ingelaschte artikel 54bis, geschiedt. (Zitting 1924—1925 II, 171, n°. 7).

Posttarieven.

Ook ondergeteekende is van oordeel, dat in het algemeen belang lage posttarieven wenschelijk zijn. Hij kan echter niet deelen de zienswijze van de leden, die van meening zijn, dat verlagings van de binnenlandsche posttarieven mogelijk zoude zijn zonder nadeeligen invloed op de financieele uitkomsten van het bedrijf uit te oefenen.

Het is opmerkelijk, hoe deze bewering, welke in strijd is met elke ervaring op dit gebied in de tegenwoordige omstandigheden elders opgedaan, telkens weer terugkeert zonder eenig ander argument dan eene meening.

In Engeland en Zweden, waar bereids tot portverlaging is overgegaan, is gebleken, dat de toeneming van het verkeer, welke daarop volgde, geenszins evenredig was aan de verlaging. De omvang van het verkeer wordt, zooals van zelf spreekt, nog door andere factoren beheerscht dan het peil der tarieven. Dit laatste is, mits blijvend binnen bepaalde grenzen, daarvoor niet eens van overwegende beteekenis. Zoo is, omgekeerd, de ervaring, welke destijds hier te lande werd verkregen bij de verhooging der posttarieven, deze, dat de verhooging wel eenige vermindering van het aantal verzonden stukken tengevolge had, doch dat er geen sprake was van

evenredigheid tusschen de verhooging van de tarieven en de vermindering van het verkeer.

Voorts moge ondergeteekende nog de aandacht er op vestigen, dat — zooals ook in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over dit ontwerp van wet (Gedrukte Stukken, Zitting 1924—1925 — 171, n°. 6) is opgemerkt — verlaging van de posttarieven allereerst een zaak is van algemeen Regeeringsbeleid.

Een overzicht van de binnenlandsche porten in de landen, waar verlaging dier porten plaats vond (Engeland en Zweden) is hieronder opgenomen.

Land.	Brieven.	Briefkaarten.	Gedrukte stukken.
Engeland	1½ penny	1 penny	½ penny
Zweden	15 öre	10 öre	5 öre

Telefonie.

Met betrekking tot de uitgesproken wenschelijkheid van overneming der drie groote gemeentelijke telefoonnetten t. w. van Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage, zij medegedeeld, dat destijds omtrent de overneming van de netten Amsterdam en Rotterdam overleg werd gepleegd met de betrokken gemeentebesturen.

De moeilijkheden, welke zich daarbij voordeden, waren van dien aard, dat de ambtsvoorganger van den ondergeteekende het bij nader inzien beter achtte de exploitatie van deze netten voorloopig nog in handen te laten van de gemeenten. Dienovereenkomstig zijn nieuwe concessies verleend. Ondergeteekende is van meening, dat het thans niet het oogenblik is in den bestaanden toestand wijziging te brengen.

De wensch van geleidelijke uitbreiding van het telefoonnet is geheel in overeenstemming met de gedragslijn, welke te dien aanzien door de Administratie wordt gevolgd. De ervaring heeft evenwel geleerd, dat daarvan niet een invloed op den omvang van het telegraafnet uitgaat als in het Voorloopig Verslag wordt gemeend.

Met de vorming van z.g. streeknetten wordt naar behoefte voortgegaan.

Naar ondergeteekende meent te mogen aannemen, wordt met de klacht, dat het verkrijgen van een eigen telefoonlijn hier te lande veel te kostbaar is, gedoeld op het tarief, dat verschuldigd is voor het *voortdurend* vrije gebruik van eene telefoondubbelgeleiding.

Verlaging van dit tarief zou voor het oogenblik geen meerdere baten voor de Schatkist opleveren, omdat de voor dit doel beschikbare geleidingen, voornamelijk tusschen de groote centra, nagenoeg alle reeds in huur zijn afgestaan, zoodat aan eenigszins talrijke aanvragen om een lijn toch niet zou kunnen worden voldaan.

Intusschen wordt ook dit tarief, bij de geleidelijke beschouwing van de tarieven van het Staatsbedrijf, aan een onderzoek onderworpen; in dit verband moge echter nog worden gewezen op de opmerking hiervoren terzake voor de posttarieven gemaakt, nl. dat de tarieven een onderwerp van algemeen Regeeringsbeleid zijn.

Aangeteekend zij ten slotte, dat in Engeland een stelsel, als hier wordt toegepast, onbekend is, zoodat de regeling in Engeland, op geheel andere leest geschoeid, geen punten van vergelijking met de hier te lande geldende regeling biedt.

Naar aanleiding van de door een der leden gestelde vraag of er kans bestaat, dat de tarieven voor telefoongesprekken tusschen buurtschappen in eenzelfde gemeente spoedig worden verlaagd, kan ondergeteekende mededeelen, dat ook dit deel der tarieven in de algemeene overweging betreffende de mogelijke verlagingen is betrokken.

Alle klachten over de wijze van bediening door het personeel van de telefoon — naar verhouding is het aantal hiervan gering — worden nauwkeurig onderzocht. Blijkt uit de bevinding, dat het personeel in gebreke is geweest, dan wordt, zoo noodig, straf opgelegd.

Ten aanzien van de klacht over het verbreken van een in gang zijnd lokaal gesprek ten behoeve van een interlocaal gesprek merkt ondergeteekende op, dat het voor eene goede exploitatie van het kostbare interlocale lijnennet onvermijdelijk is, dat aldus gehandeld wordt.

Postzegels, buitenlandse briefkaarten en geluktelegrammen.

Aan de leden, die klachten uitten over de verscheidenheid der postzegels in den laatsten tijd, kan worden medegedeeld, dat men hierin een overgangperiode heeft te zien. Deze werd in de aangeduide richting beïnvloed enerzijds door de zuinigheidsoverweging, om de zegels, welke tengevolge van tariefwijziging buiten gebruik gekomen waren, door opdrukken alsnog bruikbaar te maken. Anderzijds leidde de noodzaak, een nieuwe behoorlijke postzegel te doen vervaardigen, tot nieuwe uitgifte.

De ondergeteekende meent, dat thans door de laatste cijferzegels en beelteniszegels, welke de normale afmetingen hebben, duidelijke en bruikbare zegels in omloop zijn gebracht.

Hiermede is in beginsel aan de verscheidenheid der gewone zegels een einde gekomen. Wel zal het nog eenigen tijd duren vóór alle andere typen zijn opgebruikt, doch een maatregel om dit proces te verkorten door zegels buiten gebruik te stellen, mag tegenover het publiek niet wenschelijk heeten.

Resten de weldadigheidszegels. Zooals bekend mag worden ondersteld, regelt het Koninklijk besluit van 8 December 1923 (*Staatsblad* n°. 544) de jaarlijksche uitgifte van deze soort zegels.

Het al of niet bewondering wekkende der buitenlandse briefkaarten en geluktelegram-formulieren buiten beschouwing latende als een onderwerp van te zeer betwistbaren aard, meent ondergeteekende, in antwoord aan de leden, die deze uitgifte in verband brachten met de zuinigheid, te kunnen volstaan met de aandacht er op te vestigen, dat het hier geenszins luxe uitgaven betreft, die uit bezuinigingsoverwegingen achterwege zouden moeten blijven.

Immers de vermeerderde vraag naar de briefkaarten levert voordeel voor het bedrijf op, terwijl de onkosten der telegram-formulieren niet voor rekening van het Rijk zijn.

Reclame.

Ten opzichte van deze nog jonge nevenbemoeiing van het Staatsbedrijf, welke echter reeds op, de exploitatie alleszins loonende, inkomsten vermag te wijzen, neemt de ondergeteekende, rekening houdende met de ervaring, die ook op dit gebied als overal elders haar tol eischt, bijzondere voorzichtigheid in acht. Toch zal het niet kunnen uitblijven, dat de opvattingen omtrent het oorbare of gewenschte in dezen zich niet immer zullen dekken. Zoo kan reeds aanstonds worden opgemerkt, dat ten aanzien van de reclames op de postwagens deze eenstemmigheid niet aanwezig is. Iets afkeurenswaardigs kan de ondergeteekende hierin niet zien.

De Minister van Waterstaat,

G. J. VAN SWAAY.

Volgens het Voorloopig Verslag verklaarden vele leden er prijs op te stellen van den Minister de toezegging te mogen erlangen, dat aan de voorstellen, vervat in de rapporten van de commissiën van advies nopens de mogelijkheid van de in-

krimping van het aantal hogere ambtenaren, enz. en nopens de organisatie van den Technischen Dienst bij de Posterijen en Telegrafie, niet eerder gevolg zal worden gegeven dan nadat de Staten-Generaal gelegenheid zullen hebben gehad om over de reorganisatie van de dienstvakken met de Regeering van gedachten te wisselen.

Het antwoord van den Minister daarop luidt:

„Indien ten opzichte van de hierbij ter sprake komende onderwerpen voorziening bij de wet is vereischt, spreekt het vanzelf, dat de voorstellen, daartoe aan de Staten-Generaal voorgelegd, aan deze de gelegenheid zullen bieden over die reorganisatie hunne beschouwingen te doen kennen. Overigens staan het Parlement de staatsrechtelijke middelen ten dienste om deze reorganisatie tot een punt van beraadslaging te maken. Zonder deze twee aanleidingen echter noopt het onderwerp zelf, als behoorende tot het gebied der uitvoerende macht, de Regeering niet dit opzettelijk bij de Staten-Generaal aanhangig te maken”.

Nu de Minister blijkens dit antwoord niet bereid is de in het rapport-NOLTING voorgestelde reorganisatie zijnerzijds tot een onderwerp van gedachtenwisseling met de Staten-Generaal te maken alvorens daaraan uitvoering te geven, acht de Commissie van Rapporteurs zich verplicht gevolg te geven aan het door eenige leden geuite verlangen om de aandacht te vestigen op de beteekenis, welke die reorganisatie voor de betrokkenen kan hebben, en wel door op het volgende te wijzen:

De telefonisten zijn thans verdeeld in twee klassen, wier jaarwedden respectievelijk loopen van f 1300 tot f 2300 en van f 1700 tot f 2700. Uit de telefonisten 1ste klasse werden de toezichthoudsters en chefs-telefoniste benoemd, die als zoodanig eene toelage van resp. f 200 en f 500 ontvingen. Volgens het plan-NOLTING echter zal er slechts ééne klasse van telefonisten zijn, op eene jaarwedde van f 1100 tot f 1900, waarboven eene toelage van f 350 wordt verstrekt aan haar, die met het toezicht of „informatie” wordt belast.

Wenschelijk werd geoordeeld de bestaande rangen te handhaven en bij gebleken bekwaamheid ook de hogere functies voor dit personeel open te stellen.

Als tweede voorbeeld werd gewezen op de bestellers, die examen voor assistent hebben gedaan. Voor hunne benoeming tot assistent bestaat geen leeftijdsgrens. Het rapport-NOLTING stelt als maximum-leeftijd voor benoeming den 30-jarigen voor. Indien dit zou worden aanvaard, zou toch de beroeping van de reeds geslaagden niet aan dezen leeftijd gebonden moeten blijven.

De Commissie van Rapporteurs sluit haar Eindverslag in het vertrouwen, dat de Minister op deze laatste beschouwingen alsnog schriftelijk zal willen antwoorden.

Vastgesteld den 13den Maart 1925.

VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.
OSSENDORP.
FRANSSEN.
POTHUIS—SMIT.
ANEMA.